

Ο ΠΑΤΡΙΟΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΟΝ π. ΜΑΡΚΟΝ

Ἐντιμότατε κύριε Κωνσταντίνε Σωτήριον, ἐκδότα τῆς ἐφημερίδος «Ὁρθόδοξος Τύπος», τέκνον τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις καὶ εὖλος ἐφ' ἡμῖς παρα τοῦ Θεοῦ.

«...οἱ τὸν ζυγὸν ὡς Χριστὸν ἀράμενοι καὶ ἐμοὶ ἀκολουθήσαντες ἐν πίστει, δευτέρω ἀπομένει ἡ ἡτοιμασία ὑμῖν βραβεία καὶ στέφαν' τὰ οὐράνια...» (ἐξέδοξος ἀκολουθία).

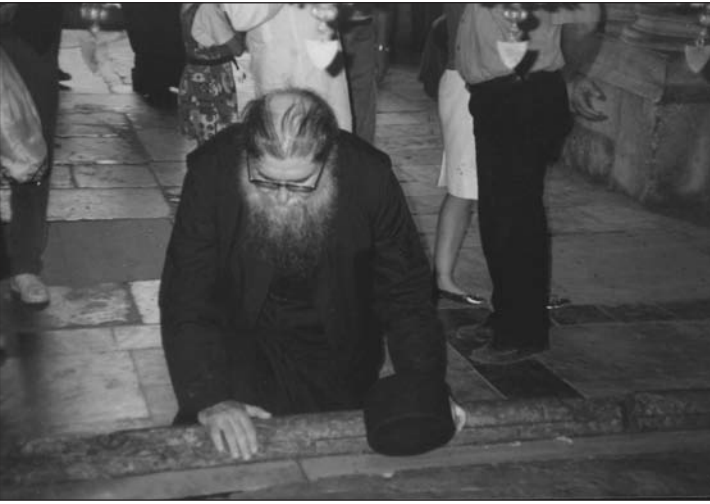
Ἡ κοίμισις τοῦ ἀκαμάτου ἐργάτου τοῦ Ευαγγελίου, ἀληθινοῦ μνημῆος ἀρχμ. Μάρκου Μανώλη, τὴν ὅποιον ἐπιπροσφώρηθημεν ἐκ τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος σας, ἐδημιούργησε ἐν τῆς καρδίας τῆς ἡμῶν Μετριότητος συναίσθηματα συγκινήσεως, λυτῆς καὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ πένθος τῶν πνευματικῶν τοῦ τέκνον καὶ συνεργάτων. Ὁ μακαριστὸς πλὴν λευτήρις τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀθρόουφθες δίκαιος τῆς ἱεραποστολῆς, τῆς ἀνθρωπιάς καὶ τῆς ἀγάπης, γέροντας Μάρκος Μανώλη, θά συνεχίσαι νὰ ζεῖ στίς ψυχὰς ὅλων τῶν χριστιανῶν, ὁσὼν τὸν γνώρισαν καὶ ἀναπαύθησαν κοντά του, ὁσὼν οἱ κουρασμένους ψυχὰς βρήκαν ἀνακούφιση σὺν πετραχίλι τοῦ μὲ τὴν ἱ. ἐξιμολογία, ὁσὼν τὰ δακρυσμένα μᾶτια ἐπαυ-

σαν νὰ θρηνοῦν μὲ τὸν παρήγορο λόγου τοῦ.

Ἔμεῖς σήμερα συνεχίζομε τὴν πορείαν τῆς ἱεραποστολῆς εἰς τὰ Ἔθνη μὲ τὴν ἰδίῃ του εὐχὴ καὶ οὐράνια πλὴν προσευχῆ καὶ μὲ τὴν πεποιθῆσαν τῆς ἐν Κυρίῳ καυχῆσεως καὶ δοξολογίας διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ἀνθρωπιστικὸν ἔργον εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἡ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως ἀπέκτησε ἕνα προεβήτην σὺν αὐλοῦ θυσιαστήριον τοῦ Χριστοῦ, προσεβήτην ἐλέους, εἰρήνης, ἀφένσεως καὶ ἁμαρτιῶν καὶ σωτηρίας, εὐαγγελισμοῦ τοῦ λαοῦ.

Διάπυρος εἶναι ἡ Πατριαρχικὴ εὐχὴ καὶ προσευχὴ ὁ Θεὸς τῶν οἰκτιρῶν καὶ πίστης παρακλησεως διὰ ἀναπαύει τὴν ὁσίαν ψυχὴν αὐτοῦ «*οἱ ποὺ ἐπίσκοποι ἢ γλυκεία παρῶντα τοῦ φωτός τοῦ Προσώπου Του...*» καὶ νὰ ἐξωβήτῃ τῆς εὐκαρίας καὶ οὐράνιου κλήσεως: «*εὐὶ δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ... εἰσελεύθε εἰς τὴν χάριν τοῦ Κυρίου σου...*». Ἡ μνήμη τῆς οὐ εἶναι αἰώνια!

Ἐν τῇ μεγάλῃ Πόλει τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς 17 Ιουνίου 2010
† Ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος Β΄



Γεροσόλυμα: Ὁ μακαριστὸς π. Μάρκος προσκυνῶν τὸν ἱερόν τόπον τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΡΟΝΑΞΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ

Πρὸς τὴν Πανελλήνιον Ὁρθόδοξον Ἔνωσιν,

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ τέλειος τοῦ τεσσαροκονθήμερου Μνημοσύνου, μάλιστα δὲ (κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν) τοῦ Ψυχασάββατον τῆς Πεντηκοστῆς, τοῦ αἰνιμισητοῦ καὶ μακαριστοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Μάρκου Μανώλη, μὴ δίδει τὴν ἀφορμὴν, διὰ νὰ ἐκφράσω τὰς ὀλοκαρδίας σουλληπιτηρίους προσήσεις μου πρός ὑμᾶς, τὰ πνευματικά αὐτοῦ τέκνα, διὰ τῆς ἐστερηθῆτε στοργικοῦ καὶ ἀπλάνοῦ πνευματικοῦ πατρός κομῆ-

σαντος τὴν χορείαν τῶν σεμνῶν καὶ ἐναρέτων Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μνημοσύνης ἐν τῶν Ἀγίων Πρόβειν τοῦ οἱποῦ ὀνοματίου τοῦ, προσερχομαι ἐκ μέσης καρδίας, ὡπὼς ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου κατατάξῃ τὴν εὐλογημένην ψυχὴν του ἐν σκηναῖς Ἁγίων καὶ Δικαίων.

Διαβιβάζετε παρακαλῶ τὰ συλληπιτηρία μου εἰς τοὺς κατὰ σάρκα καὶ πνεύμα συγγενεῖς του.

Μετ' εὐχῶν καὶ ἀγάπης
† Ὁ Παροναξίας Καλλίνικος

Ὁ καθηγητῆς Πανεπιστημίου κ. Π. Μπούρης διὰ τὸν π. Μάρκον

Ὁ Ὀμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Παν. Ἀθηνῶν κ. Παν. Πούρης, ἀπέστειλε πρὸς τὴν Πανελλήνιον Ὁρθόδοξον Ἔνωσιν καὶ τὸν «Ο.Τ.» τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν διὰ τὸν μακαριστὸν π. Μάρκον Κ. Μανώλην:

«Κύριε Πρόεδρε,
Κύριε Διευθυντά,

Μὲ τὴν μικρὴ μου αὐτῆ ἐπιστολῆ θὰ ἴθελαι νὰ ἐκφράσω τὰ συλληπιτηρία μου καὶ πρὸς τὴν «Π.Ο.Ε.» καὶ πρὸς τὸν «Ο.Τ.» καὶ πρὸς ὅλους ὁσοὶ ἀγάπησαν καὶ συνεργήσαντες μὲ τὸν π. Μάρκο Μανώλη.

Τὸν π. Μάρκο γνώρισαι ἀπὸ τὸ πρῶτο ἔτος τῶν θεολογικῶν τοῦ σπουδῶν (1955 – 1956) καὶ ἀπὸ τὴν πρῶτῃ στιγμῇ τὸν ἐξεχώρισαι ἀπὸ τοῦ συμφορητῆ μου καὶ τοῦ πρότερου νὰ θέσει ὑποψηφιότητα γὰρ τὸ Δ.Σ. τοῦ «Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνεδρίου», γὰρ νὰ μὲ βοηθῆσει σὺν τηθείαι μου ὡς πρόδρομον κατὰ τὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια τῶν ἄλλων καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου. Καὶ πράγματι μετὰ τὴν ἐκλογὴν του μὴ συμπαρεστάθηκε καὶ ἀγωνίστηκε εὐκρινῶς καὶ ἐνθουσιαστικῶς.

Βεβαίως καὶ ἐγὼ τὸ το ἀνταπέδωσα, ὅταν μοῦ ἔκανε τὴν τιμὴ νὰ

με καλεῖται διὰ τὴν διακονία του στὴν ἐγκριτὴ ἐφημερίδα «Ὁρθόδοξος Τύπος» νὰ τοῦ συντάσσω ὀρισμένους γνωμοδοτήσεις ἐφ' ἄρθρα σὲ διάφορα φλέγοντα θέματα.

Λίγες μέρες προτοῦ ἀσθένεισε μὲ προσκαλέσε νὰ τοῦ γράψω τὴν γνώμη μου καὶ τῆς προτάσει μου γὰρ μιά ποὺ καλὴ καὶ ἐπιτυχημένη ἐμφάνισι τοῦ «Ο.Τ.». Τὸ ἐπράξα προθύμως. Ὅμως δὲν γνωρίζω, ἐὰν ἐπρόλαβε νὰ τὰ διαβάσει ἐνεκα τῆς ἐπιδημοσίου ἀσθενείας του καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ πρός Κύριον ἐκδημίας του, ἀφοῦ «τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγνώρισται, τὸν δρόμον τετέλεκε, τὴν πίστιν τετήρηκε» (Β' Τιμ. 4, 7).

Εὐχόμεθα ὀλοθυμῶς ὁ Κύριος μας νὰ τὸν ἀναπαύει ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ ἁγίων, καὶ νὰ ἀνυπερβῆται ὄχι διαδόχοι καὶ συνεχιστῆς τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ τοῦ μακαριστοῦ γεροντά του π. Χαρ. Βασσιλοπούλου.

Πρὸς τοῦτοις εὐχόμεθα νὰ δεῖξωμε τὸν ὄλοι νὰ λάβωμε τὸν «τῆς δικαιοσύνης στέφανον», δὲ ἀποβῶσις ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς... πάσι τοῖς ἠγαπητοῖς τῆς ἐπιφάνειαν αὐτοῦ» (Β' Τιμ. 4, 8).

Μὲ ἰδιαίτερη τιμὴ
Παναγ. Ι. Μπούρης
Ὀμοτ. Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ Ἔνορία «Τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως»—Κλούζ

Μὲ βαθεῖα λύπη μῆθαμε τὴν εἰδησιὰ τῆς ἀναχωρήσεως ἀπὸ κοντὰ μας τοῦ πατρός καὶ ἀδελφοῦ ἐν Χριστῷ ἀρχμ. Μάρκου Μανώλη. Μία ὀλοκλήρη χριστιανικὴ κοινότης μὲ ψυχὴ γεμιστὴ θλίψι τὸν συνοδεύει μὲ τῆς προσευχῆς τῆς.

Εὐχαριστοῦμε τὸν οὐράνιον Πατέρα γὰρ τὸ πρόνομιον νὰ τὸν γνωρίσομε καὶ νὰ τὸν δεχθῶμε σὺν ὁμοῦ κόλλυβι τῆς κοινότητός μας.

Ἐξιοπερήσει παρουσία, ἀλλὰ ταπεινὴ, σῶμα ἐξαντλημένο ἀπὸ τοῦς δρόμους καὶ τὰ χρόνια, ψυχὴ ἀσταλαμμένη ἀπὸ τῆς πολλῆς πνευματικῆς μάχης, βλέμμα πρῶο (ἕνος μαχητοῦ), ἀλλὰ φλογισμένο (τοῦ ἀσκητοῦ), μὲς μιλῶσις γὰρ μιά βασιλεία, τοῦ μὲ τῆς ἐπιθυμῶμε,

ἀλλὰ τὴν ὁποία ἐκείνος ἤδη τὴν εἶχε ἐπισκεφθεῖ, εἶναι μόνον μερικὰ ἐπὶ τῆς ἀναμνήσεως ποὺ θὰ διαφυλάξομε.

Ὁ ιστορικός χρόνος εἶχε δοθεῖ στους θνητούς, ὡμὼς ἡ αἰωνιότητα ἀντιπροσωπεύει τὴν κληρονομία αὐτῶν, ποὺ ἀληθινὰ πιστεύουσιν στὸν Υἱόν τοῦ Θεοῦ.

Ἐπιτρέψτε σὺν προσευχῆς μας νὰ τὸν μνημονεύσομε, ζητώντας ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Πατέρα νὰ μᾶς παραγγόρησι μὲ τὰ οὐράνια δῶρα ποῦ.

Οἱ ἱερεῖς
Buda Nicolae, Dura Coriolan
καὶ οἱ πιστοὶ ρουμανοὶ
τῆς Ὁρθ. Ρουμανικῆς Ἐνορίας
«Γεννήσεως τοῦ Κυρίου»—Κλούζ

Ἐπίκαιροι ἐκδόσεις τοῦ «Ὁρθ. Τύπου»

Ἀρχιμανδρίτου Σπυριδῶνος Μπλάλη (†)
«Ἡ Αἰρεσις τοῦ Filioque»

● **Σπουδαία μελέτη διὰ τὸ φλέγον θέμα τοῦ Filioque**
—Τιμᾶται ἀπομένον 26€

ὉΘΕΟΛΟΓΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΜΑΣ

Τὴν Ἰννῶνιον ἐξ ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνὸς ὁ καθηγητῆς κ. Δημ. Τσελεγγίδης ἔδωσαν ἀνὰ μίαν διὰλέξιν στὸ Πανεπιστήμιον Κωνσταντίνης (Τόμους – Ρουμανίας), προσκεκλημένοι τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Θεοδοσίου, Κοσμητόρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐνα ἐκλεκτὸ ἀκραστικὸν παρολολοῦθησε τῆς διαλέξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκολουθῆσασα τριώρων περίπτου συζήτησι. Δημοσιεύεται ἡ εἰσηγησι τοῦ π. Γ. Μεταλληνοῦ, ἐπιφυλασσόμεθα δὲ νὰ δημοσιεύσομε καὶ τὴν εἰσηγησι τοῦ κ. Δημ. Τσελεγγίδου.

1. Ὁ Ἠουσασιμὸς εἶναι ἡ πεμπουσία τῆς ὀρθόδοξου παραδόσεως, ταυτιζομένη μὲ αὐτὸ ποὺ περικλείει καὶ ἐκφράζει ὁ ὅρος ὉΡΘΟΔΟΞΙΑ. Ἐξῆς ἀπὸ τὴν ἠορηστικὴν παράδοξιν τῆς Ὁρθόδοξια εἶναι ἀνυπαρξὴ καὶ ἀδιανοήτῃ. Ἡ ἠορηστικὴ πράξι, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἡ «λυδία λίθος» γὰρ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς αὐθεντικῆς χριστιανικότητος. «Ἡ ἡσθεία, ἀγρῦνία, προσευχὴ»—μὲ τῆς ἠορηστικῆς πρακτικῆς—ἀποκτώνται τὰ οὐράνια χαρίσματα στὴν ὀρθόδοξοπατερικὴν παράδοξιν. Πρέπει δὲ νὰ ἀποσφαινηθεῖ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ὡς ἠορησσιμὸς νοεῖται κυρίως ἡ πορεία πρὸς τὴν θῆσομ καὶ ἡ ἐμπερία τῆς θῆσομ καὶ δευτερευόντως ἡ διερεύνησι καὶ καταγραφὴ αὐτῆς τῆς πορείας καὶ ἐμπερίας, ἡ ἀκοδημαϊκὴ δηλαδὴ νοηματοδότησι τοῦ ὄρου «θεολογία».

Ὁ Ἠουσασιμὸς εἶναι ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιον τῶν δογματικοθεολογικῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὡς ἡ ἀγιονευματικὴ πορεία τῆς «καθάρσεως, τὸ φωτισμοῦ καὶ τῆς θῆσομ», καὶ ὄχι κάποια διανοητικὴ—στοχαστικὴ—ἐπιπονητικὴ διαδικασία. Γὰρ αὐτὴ ἡ γνώσι τοῦ Θεοῦ ὡς θῆσομ εἶναι ὑπόθεσι ὄλων, ἐγγραμμάτων καὶ ἀγραμμάτων, ὁσῶν καὶ ἀσῶφον καὶ ὄχι μόνον τῶν φιλοσοφούντων, ὡπὼς διετινεῖτο ὁ οὐνίτινος Βαρλαάμ ὁ Καλαβρὸς (1290–1359), τὸν 14ῷ αἰώνῳ. Ἀυτὸν κυρίως ἀντέκρουσε, ὡς κύριος ἐκπρόσωπος καὶ πρόμαχος τῆς ἠορηστικῆς παραδόσεως ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς (1296–1359), ὁ μεγαλύτερος ὀρθόδοξος θεολόγος τῆς ἐποχῆς τοῦ καίμενος Πατῆρ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος σπούδασε Θεολογία στὴν ἀληθινὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ὁρθοδοξιας, κατὰ τὰ κεφάλαια 12–14 τῆς Α΄ Πρὸς Κορινθίους (δόμησι τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν χαρισμάτων), δηλαδὴ στὸν χώρο τῆς ἀσκήσεως καὶ μετανοίας. Μέσα στὸ (κοινοβιακὸ) Μοναστήριον ὁ Παλαμῆς ἔγινε Θεολόγος, Πιγὴ τῆς Θεολογίας του δὲν ἴταν ἡ σχολικὴ, ἀκαδημαϊκὴ, ἔστω καὶ ἂν κατεῖχε καὶ αὐτὸν τὸ ἐπαρκῶν, γνώσι, ἀλλὰ ἡ ἀγιονευματικὴ ζωῆ. Μὲ αὐτὴ τὴν προϋπόθεσι ἀνεδείχθησε καὶ συνεχιστῆς τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων καὶ γνήσιος Θεολόγος τῆς παραδόσεως. Μὲ βῆσομ δὲ τὰ θαυμάτια του—βεβαίως τῆς ἀναδείξεώς του σὲ «νάοι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Α΄ Κορ. 6, 19)—διακριχύθηκε τὸ 1368 Ἅγιος τῆς Ὁρθοδοξιας, σύμφωνα μὲ τὰ ἀγιολογικὰ κριτήρια τῆς, καὶ ὄχι λόγω τῶν υπερῶνων συγγραμμάτων του, ὡπὼς θὰ ἴθελαι τὸ κοσμικὸ πνεύμα.

Ὁ ἐκδοτικὸς καὶ ἐρευνητικὸς συμβολὸς τῶν γνωστῶν ἀκοδημικῶν Θεολόγων μας Παναγιώτου Χριστοῦ, π. Ἰωάννου Ρωμανίδου, π. Γεωργίου Φλωρόφου, π. John Meyendorf, π. Ἰουστινῶ Πόποβιτς, π. Δημητρίου Στανιλοάε, Γεωργίου Μαντζαρίδου, Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπλίου Ἰεροθέου, κ.ά. ἐκάμαν ἐνδυνάμωσι τὸν Ἅγιον Γρηγόριον Παλαμῆ, τὸν 20ῷ αἰώνῳ.

Ὁ φιλικὸς βε

3.1.1. Ἀπὸ τὴν δυτικὴ σχολαστικὴ διδασκαλία περὶ ταυτίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργείας στὸν Θεὸ ἀπορροῦν ὄλες οἱ ἄλλες αἰρέσεις καὶ πλάνες τῆς δυτικῆς χριστιανισμοῦ. Ἀ.χ. τὸ Filioque, ποὺ συσιστὰ βλασφημία κατὰ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ Πατῆρ, μεταδίδοντας (ἀνάγκης καὶ ἀτελοληπιτῆς) τὴν οὐσία του στὸν Υἱόν, τοῦ μεταδίδει (ὁσῶν) καὶ τὴν ἐκπόρευσι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐτοι ὅμως καταργοῦνται τὰ προσωπικὰ καὶ ἀκονώνητα ἰδιώματα τῶν θείων Προσώπων, ἡ ἀγεννησι τοῦ Πατρός, τὸ γεννητὸν τοῦ Υἱοῦ καὶ τὸ ἐκπορευτὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θὰ ἀπορροῦσι, βεβαίως, κάποιος στὸ σημείω αὐτὸ νὰ διερωτηθεῖ: Μήπως ὄλι αὐτὰ εἶναι σχολαστικὰ ζητήματα χωρὶς σωτηριολογικὴ σημασία; Ὅπως, ὁμὼς, λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς (680–πρὶν ἀπὸ τὸ 754): «Ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε ἡμῖν ὅτι, ἡν δυνάτοιν ἡμῖν γινῶναι καὶ ἐδυναθεῖα φερεῖν». Γὰρ τὸν Θεὸν γνωρίζομε, δὲ τὸ Αὐτὸς ἀπεκάλυψε.

Ἄν, λοιπὸν, ἀναφύρομε στὸν Τριαδικὸ Θεὸ τῆς δικῆς μας προλήψεως, τότε πέφτομε σὲ εἰδωλολατρία, διότι «κατασκευάζεται» Θεὸς, ποὺ δὲν ὑπάρχει.

Ἄλλη σχετικὴ πλάνη εἶναι ἡ ὑποτίμησι τοῦ ὕλοκο κόσμου, ἀφοῦ δὲν ἀγιάσει μὲ τὴν ἀκτιστὴ Χάρη, ἡ ὑποκειμενικὴ γαμία τοῦ κλήρου, ἡ ὑποτίμησι τοῦ ὕδατος, ὡπὼς ἐκφράζεται μὲ τὸν ραντισμὸ ἢ τὴν ἐπίχουσι στὸ μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος, μέχρι τὴν θῆσομ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ὡς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι ὡς θῆσομ, ἡ τῆς Σταυρικῆς θῆσομ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἱκανοποίησις τῆς θείας δικαιοσύνης. Ἡ παραδοξὴ, ἐξ ἄλλου, τοῦ Πάπα ὡς Vicarius Christi in terra εἶναι τὸ εὐρημ γὰρ τὴν κάλυψι τοῦ κενοῦ μεταξύ Θεοῦ καὶ κόσμου. Ἡ Ὁρθοδοξία τῶν Ἀγίων μας οὐδέποτε χρειαζόθηκε ἕναν ἄνθρωπο ὡς μεσάζοντα. Μόνος «μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων» (Α΄ Τιμ. 2, 5) ὁ ἂν μὲ ἡμῶν «ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28, 20) μῆνει ὁ «Σωτῆρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστὸς» (Ἰω. 4, 42). Οἱ Ἅγιοι δὲν εἶναι «μεσίτες» μας πρὸς τὸν Θεόν, ὡπὼς ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ προσεχόμενοι γὰρ μᾶς στὸν Χριστό.

Ἐπὶ πλεόν ἡ πίστι τὴν κοινωνία τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν κόσμ, διὰ κτιστῆς ἐνεργείας, δὲν ὀδηγεῖ μόνον σὲ αἰρέσεις, ὡπὼς οἱ παραπάνω, ἀλλὰ καὶ

στὴν ἐκκοσμίκευσι. Μὲ βῆσι αὐτὴ τὴν διδασκαλία δὲν ὑπάρχουσι πρακτικὰ μυστήρια. Ἡ θεία Εὐχαριστία δὲν εἶναι ἀληθινὴ καὶ σωτηρία, ἀφοῦ δὲν ἐνώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ἀκτιστο Θεόν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἠθῆν

«βαβυλωνία αὐτῆς αἰμαλωσία» τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας, τὴν ὁποία περιέργωφως ἐναργέστατα ὁ αἰνιμισητὸς π. Γεώργιος Φλωρόφουκ¹⁵, ἐξεπερῆσθη ἐν πολλοῖς τὸν 20ῷ αἰώνῳ μὲ τὴν ἐπαναστάσει τῆς

Ἄγιων διὰ τὴν διδασκίαν τῆς διδασκαλίας περὶ διακρίσεως

3. Σὲ τὴ ὁμὼς συσιστᾶται συγκεκριμένα ἡ προσφῶρα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμῆ στὸν χώρο τῆς Θεολογίας; Ἡ συμβολὴ του, ποὺ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία καὶ σημερία λόγω τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου, μπορεῖ νὰ συνοψισθεῖ στὰ ἀκόλουθα βασικὰ σημεία:

3.1. Πρωταρχικὸ χαρακτηριστῆρ εἶχε ὁ ἀγῶνας του νὰ σωθεῖ, στὸ πλαίσιο τῆς πατερικῆς Θεολογίας (π.χ. Μέγας Βασίλειος), ἡ διδασκαλία περὶ διακρίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργείας στὸν Θεόν καὶ τὸ ἀκτιστο τῆς θείας Χάριτος (ἐνεργείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ). Κατὰ τὸν λόγου του ὁ Θεός ἐχει οὐσία καὶ ἐνέργεια. Ὁ ἐνέργεια εἶναι ἡ οὐσιώδης κίνησι τῆς θείας φύσεως. Τὴν διακρίσι αὐτῆ ὁ Παλαμῆς χαρακτηρίζει «θεοπερητὴ καὶ ἀπορήτο». ὡς βασικὴ προϋπόθεσι τῆς θῆσομ τοῦ ἀνθρώπου. Ἄν ἡ ἐκπεμπόμενι ἀπὸ τὸν Θεὸ πρὸς τὸν κόσμ (τὴν κτίσι) Χάρη δὲν εἶναι ἀκτιστῆ, δὲν ὑπάρχει δυνατοτήτι θῆσομ (σωτηρίας) τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀγασμοῦ τῆς κτίσεως. Μὲ τὴν ἀποδοχὴ τῆς ἀκτιστοῦ Χάριτος σώζεται ἡ ἐμπερία τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στὴν ἱστορία. Ἡ μετοχή στὴν θεία Χάρη υπερβαίνει τῆς λογικῆς ἀναβάσεως τῆς σχολαστικῆς θεολογώσεως πρὸς τὸν Θεόν, ποὺ ἐμμένει στὴν περὶ «actus purus» διδασκαλία, τὴν ταύτισι δηλαδὴ οὐσίας καὶ ἐνεργείας. Θὰ μὴ ἐπαρτεῖ στὴν συθεῖα αὐτῆ ἐνα ἠορηστικὸν παράδειγμα. Ἡ δυτικὴ Θεολογία βλέπει τὸν Θεὸ ὡς ἕνα ἠλιακὸ δίσκο, ποὺ εἶναι μὲν φωτεινὸς εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ οἱ ἀκτίτες του δὲν φθάνουσι στὸν γῆ, γὰρ νὰ θερμώσουν καὶ ζωογονήσουν τὸν κόσμ. Σ' αὐτὴ τὴν περιπτῶσι, ἡ ὑπάρχει ἡ δὲν ὑπάρχει ὁ ἠλιος, δὲν ἔχει πρακτικὴ σημασία. Ἀντίθετα ὁ Θεὸς τῆς Ὁρθοδοξιας (ὄλων τῶν Ἁγίων τῆς) εἶναι ἕνας ἥλιος, τοῦ ὁποῖου οἱ ἀκτίτες φθάνουσι στὴν γῆ καὶ τὴν ζωογονοῦν. Γὰρ αὐτὸ καὶ σπεῖδοντι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ ὀποιαδήποτε «ὑπόγεια» τῆς ἀμάρτιας καὶ ἀσώτειας τῶν ὀφείλων (=μετάνοια) στὴν ἐπιφάνεια, γὰρ νὰ δεχθοῦν τὴν σωστικὴ ἐνέργεια τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καὶ νὰ σωθοῦν δι' Αὐτοῦ.

Οἱ θεοῦμενοι Ἅγιοι αὶ αὐθεντία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν

3.2. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς ἐπαναβεβαίωει τὴν οὐσία καὶ τὸν χαρακτήρα τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας. Ἡ θεολογία καὶ τὸ θεολογεῖν δὲν εἶναι καρπὸς μᾶς ἐνεργείας, ἔστω, ἀλλὰ διαπονητικῆς ἐνασολοήσεως μὲ τὰ θεία, ἀλλὰ μαρτυρία τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀλλοιώσεως τοῦ «πάχοντος τὰ θεία». Ὁ λόγος περὶ Θεοῦ προϋποθέτει γνώσι τοῦ Θεοῦ. Ἡ θεογνωσία ὁμὼς προϋποθέτει τὴν ἐμπεριαντικὴ προσεγγίσι καὶ γνώσι τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, τὸν ὁποῖο ἀκολοῦθεῖ καὶ ἀναπαράγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς¹⁶. Ὁ Θεὸς γνωρίζεται στὰ ὄρια τῆς θεοπίας ἡ θῆσομ. Θεολογῶντες εἶναι ὁ κοινῶν τῶν Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ Ἅγιος. Ὁ ὀρθόδοξος Θεολόγος, πορευόμενος «οὐν πάσι τοῖς Ἅγιοις», καὶ πρὶν ἀκομῆ φθάσει στὴν ἐμπερία τῆς θῆσομ—ὅπως ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι ἀκαδημαϊκοὶ θεολόγοι—θεολογεῖ μὲ βῆ